

کارنامه حقوق بشری جمهوری اسلامی

**Abdorrahman
Boroumand Center** | For Human
Rights
In Iran

بررسی کارنامه حقوق بشری جمهوری اسلامی ایران توسط
شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد در یک دهه گذشته:
یادآوری ضرورت تغییرات ساختاری در جمهوری اسلامی
ایران

در مهرماه ۱۴۰۲، شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد (کمیته)، کارنامه حقوق بشری جمهوری اسلامی ایران در یک دهه گذشته را به تفصیل مورد بررسی قرار داد. یک هیئت ایرانی پرجمعیت، که یکی از اعضایش هم تحت تحریم حقوق بشری اتحادیه اروپا است [۱]، در این گفتگو با کمیته شرکت کرد، کمیته پس از دریافت گزارشات ارسالی و ملاقات با گروه‌های حقوق بشری متمرکز بر مسائل جمهوری اسلامی ایران، از جمله بنیاد عبدالرحمن برومند برای حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران (۲) [ABC] بررسی جامع پایبندی جمهوری اسلامی ایران را به تعهداتش در رابطه با میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) آغاز کرد. مصادف شدن روز جهانی حقوق بشر (۱۰ دسامبر) با اعطای جایزه صلح نوبل به نرگس محمدی، زندانی مدافع و فعال حقوق بشر و لغو مجازات اعدام، فرصتی است عالی برای بررسی دقیق عملکرد جمهوری اسلامی ایران از نقطه نظر سازمان ملل متحد. نتیجه این بررسی، تداوم نقض اکثر مواد میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی را آشکار کرده و بر نیاز به واکنش بین‌المللی قوی‌تر و پایدارتری برای پاسخگو کردن جمهوری اسلامی ایران تأکید دارد.

نرگس محمدی که در خلال بازبینی پرونده جمهوری اسلامی ایران توسط این شورا در سال ۱۳۹۰ [۳] به زندان محکوم شده بود، از جمله برندگان انگشتشماری است که نمی‌تواند ۱۰ دسامبر در زمان اهدای جایزه‌اش شخصا در استکهلم حضور یافته و لوح تقدیر خود را دریافت کند. از خود گذشتگی او در دفاع از حقوق بشر، تلاش‌های او برای لغو مجازات اعدام و تعهد تزلزل ناپذیرش به عدالت، دلیل زندانی بودن وی در یک دهه گذشته است. یافته‌های شورا، فضایی که محدودیت‌های آن بر فعالیت‌های صلح‌آمیز حقوق بشر رو به افزایش است، و وضعیت افرادی مانند نرگس محمدی، نیاز فوری به فشارهای بین‌المللی به رهبران ایران را تایید می‌کند. لازم است این فشارها، خواستار تغییرات ساختاری باشد که سازگاری قوانین و رویه‌های داخلی با تعهدات بین‌المللی ایران را تضمین کند.

پیام نرگس محمدی در روز جهانی مبارزه با مجازات اعدام در مهر
۱۴۰۰

«نهادهای بین‌المللی برای کمک به توقف مجازات اعدام در جمهوری
اسلامی ایران چه کاری می‌توانند انجام دهند؟»

پایبندی جمهوری اسلامی ایران به قوانین بین‌المللی

جمهوری اسلامی ایران با امضای قراردادهای و کنوانسیون‌های مختلف بین‌المللی، از جمله میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، که ایران در سال ۱۳۵۴ بدون هیچ‌گونه قید و شرطی تصویب کرده است [۴]، متعهد به رعایت موازین حقوق بشر شده است. کمیته حقوق بشر، متشکل از ۱۸ کارشناس مستقل، به عنوان نهاد ناظر بر اجرای میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی توسط کشورهای عضو آن نظارت می‌کند. گزارش‌های دوره‌ای که توسط دولت‌های عضو ارائه شده و جزئیات اجرای میثاق را شرح می‌دهد منجر به اظهار نظرو توصیه‌هایی در ملاحظات پایانی کمیته حقوق بشر می‌شود. این نتایج پس از بررسی گزارش‌های دولتی و نظرات جامعه مدنی به دست می‌آید.

در ۱۲ آبان ۱۴۰۲، کمیته، چهارمین ملاحظات نهایی خود را درباره جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد [۵]. هرچند حکومت جمهوری اسلامی ایران ادعا می‌کند که میثاق بخشی جدایی‌ناپذیر از نظام حقوقی داخلی بوده و به عنوان قانون داخلی در نظر گرفته می‌شود، اما

کمیته نگران است که وقتی قوانین داخلی بر میثاق اولویت پیدا کند، میثاق نادیده گرفته شود.

این گزارش به بی‌توجهی نگران‌کننده، مکرر و آشکار جمهوری اسلامی ایران به تعهداتش پرداخته است. به طور خاص، کمیته نگران‌های صریح خود را در مورد «موارد نقض حقوق بشر در گذشته و اقدامات تلافی‌جویانه در رابطه با اعتراضات، مانند دستگیری خودسرانه اعضای خانواده جان‌باختگان اعتراضات ۱۳۹۸ و ۱۴۰۱» ابراز کرده و بر لزوم «انجام تحقیقات مستقل، تعقیب قضایی، مجازات عاملان و اقدامات درمانی برای قربانیان» تاکید کرده است. کمیته به طور ویژه تایید کرده است که افزایش قابل توجه تعداد اعدام‌ها از سال ۱۴۰۰ تا کنون، نگرانی‌ها را در مورد ماهیت گسترده و سیستماتیک نقض حقوق بشر تشدید کرده است.

توصیه‌های کمیته اکنون در مقایسه با گزارش‌های قبلی، طیف وسیع‌تری از مسائل نظیر اقدامات ضد فساد اداری، محافظت در برابر تبعیض، از جمله حمایت از حقوق اقلیت‌ها، گرایش‌های جنسی و هویت جنسیتی، برابری جنسیتی و خشونت علیه زنان، از جمله خشونت خانگی را در بر می‌گیرد. در میان موضوعات مطرح شده توسط کمیته، حداقل سه مورد به کار بنیاد عبدالرحمن برومند مربوط است: مصونیت قانونی (معافیت از مجازات)، فقدان محاکمه آزاد و منصفانه و مجازات اعدام.

مبارزه با مصونیت قانونی و حق دادرسی منصفانه

مدتهاست که قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران به دلیل عدم استقلال و فقدان محاکمه آزاد و منصفانه مورد انتقاد قرار گرفته است. به تاکید کمیته، فقدان یک قوه قضاییه مستقل و بی‌طرف به این دلیل است که سیستم قضایی، تحت تاثیر شدید رهبر سیاسی کشور و سایر مقامات عالی‌رتبه قرار دارد و اختیارات آن به شدت محدود شده است. این کمیته با نگرانی اذعان داشته «که بر اساس قانون اساسی، رهبر که بالاترین مقام سیاسی کشور است، مستقیماً رییس قوه قضاییه را برای مدت پنج سال منصوب می‌کند و از سوی دیگر اختیار انتصاب رییس دیوان عالی کشور، دادستان عمومی و انقلاب، دادستان کل کشور و رییس سازمان بازرسی کل کشور مستقیماً بر عهده رییس قوه قضاییه است.» روند بررسی قضات به گونه‌ای است که اطمینان

حاصل شود که فقط افراد همسو با ایدئولوژی‌های سیاسی و مذهبی جمهوری اسلامی استخدام شوند [۶]. زنان از برخی مناصب خاص در قوه قضائیه محروم هستند.

ملاحظات نهایی به طرز نگران کننده‌ای بیان می‌کند که حقوق دادرسی مانند حق داشتن دادرسی منصفانه و علنی، اصل برائت و حق دادرسی در دادگاهی بی‌طرف، اغلب در دادگاه‌های جمهوری اسلامی ایران، به خصوص در دادگاه‌های انقلاب، رعایت نمی‌شوند. محاکمه‌ها، به ویژه محاکمه‌های مربوط به مسائل سیاسی یا امنیتی، برای عموم و رسانه‌ها غیر علنی است. تایید عادلانه بودن این دادرسی‌ها با وجود چنین عدم شفافیتی تقریباً غیر ممکن است. صدور احکام نامتناسب [با جرم] و عدم پایبندی به اصولی مانند اصل برائت اعتماد به سیستم قضایی جمهوری اسلامی ایران را از بین می‌برد. عدم دسترسی متهمان در اغلب موارد به احکام صادره، امکان درخواست تجدیدنظر در محکومیتشان را از بین برده و حق محاکمه عادلانه را که طبق ماده ۱۴ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی حقوق بشر تضمین شده است را به خطر می‌اندازد.

علاوه بر این، کمیته به «گزارش‌های موثقی از اعمال گسترده و سیستماتیک شکنجه و بدرفتاری با افراد بازداشت شده توسط مقامات انتظامی و سپاه پاسداران در بازداشتگاه‌های رسمی و غیررسمی» اشاره می‌کند. این کمیته نسبت به گزارش‌های مربوط به «شکنجه و بدرفتاری برای گرفتن اعترافات در طول تحقیقات، که بعداً به عنوان مدرک در دادگاه ارائه می‌شود، از جمله در موارد پرونده‌های مجازات اعدام» ابراز نگرانی کرده است. بنیاد عبدالرحمن برومند پیش‌تر گزارش داده بود که چگونه شکنجه و بدرفتاری در زندان‌ها و بازداشتگاه‌های جمهوری اسلامی ایران بیداد می‌کند. در جمهوری اسلامی ایران، اعترافات نقش بسزایی در احراز محکومیت دارد و اخذ اعترافات اجباری از طریق شکنجه امری رایج است. سید صالح میرهاشمی بلطاقی، مجید کاظمی شیخ شبانی و سعید یعقوبی کردسغلی در ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۲، پس از محکومیت به جرم تیراندازی به یک افسر نیروی انتظامی و دو بسیجی در جریان اعتراضات ۲۵ آبان ۱۴۰۱، در اصفهان اعدام شدند. مدارک اولیه علیه متهمان اعترافات آنها بود. با این حال مجید کاظمی، یکی از متهمان، قبل از اعدام اظهار داشت که بازجویان با ضرب و شتم، وارد کردن شوک الکتریکی، انجام اعدام‌های ساختگی و تهدید به تجاوز به او، اعدام برادران و آزار و اذیت والدینش وی را مجبور به اعتراف دروغین کرده‌اند

کمیته همچنین در مورد «استفاده بیش از حد خشونت توسط نیروهای امنیتی در تجمعات صلح آمیز» ابراز نگرانی کرد. کمیته به گزارش‌هایی مبنی بر «استفاده نامتناسب و عمدی از نیروی کشنده» علیه معترضان در جریان اعتراضات عمدتاً مسالمت‌آمیز پس از مرگ ژینا مهسا امینی در شهریور ۱۴۰۱ اشاره دارد و نتیجه می‌گیرد «فقدان آشکار تحقیقات مستقل، بی‌طرفانه و شفاف در مورد مرگ‌ها و جراحات ناشی از اعمال خشونت بیش از حد و استفاده از سلاح گرم توسط ماموران مجری قانون و همچنین عدم تعقیب قضایی و مجازات عاملان و فقدان چاره‌اندیشی برای قربانیان، عملاً یک جو مصونیت قضایی را ایجاد کرده است».

مورد مهسا امینی، همان‌طور که در بیانیه بنیاد عبدالرحمن برومند به کمیته در ۱۷ مهر ۱۴۰۲ [۸] اشاره شد، خود یک مثال است. با وجود گذشت بیش از یک سال پس از مرگ او، هنوز کسی متهم یا محاکمه نشده است. روزنامه‌نگارانی که خبر مرگ امینی را منتشر کردند، همچنان زندانی هستند. وکیل او به اتهام «تبلیغ علیه نظام» تحت پیگرد قانونی قرار دارد زیرا خواستار تشکیل یک کمیته مستقل حقیقت‌یاب شده و درخواست کرده بود فیلم دوربین‌های پلیس منتشر شود. اعضای خانواده او در خانه خود بازداشت شدند و از برگزاری بزرگداشت سالگرد مرگ او جلوگیری شد.

استفاده بی‌رحمانه از مجازات اعدام

هرچند تعداد قتل‌های سرکوب‌گرایانه معترضین حیرت‌انگیز بوده، اما این تنها راه گرفتن جان انسان‌ها توسط حکومت نبوده است. در ملاحظات نهایی پیشین کمیته [۹]، تایید شده است که مجازات اعدام با تعاریف گسترده و اغلب مبهم از جرایم در درجه بسیار بالایی اجرا شده است. همچنین باید به استفاده مداوم از اعدام در ملاء عام به علاوه سنگسار نیز توجه کرد. کمیته از جمهوری اسلامی ایران خواسته بود که فقط برای «جدی‌ترین جنایات» (یعنی جرایم قتل عمدی) مجازات اعدام را اعمال کند. با این حال، کمیته در آخرین مشاهدات نهایی خود تایید می‌کند که تعداد زیادی از اعدام‌ها، که از سال ۱۴۰۰ به طور قابل توجهی افزایش یافته است، همچنان برای تعداد زیادی از جرایم که «واجد شرایط جدی‌ترین» نیستند از جمله

جنایات حدود (مانند جرایم علیه حکومت و مذهب)، جرایم قصاص (از جمله قتل غیرعمد) و جرایم تعزیری (مانند جرایم مربوط به مواد مخدر) اعمال می‌شود.

بر اساس گزارش‌های جمع‌آوری‌شده توسط بنیاد عبدالرحمن برومند، ۶۹۵ نفر تاکنون در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ (از ۱۱ دی ۱۴۰۱ تا ۹ آذر ۱۴۰۲) اعدام شده‌اند که نسبت به ۵۰۸ نفر در مدت مشابه در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ افزایش قابل توجهی داشته است. ۵۷۹ نفر، تعداد کل اعدام شدگان در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بوده است. کمیته نسبت به «اعمال نامتناسب مجازات اعدام برای اقلیت‌ها، نظیر بلوچ‌ها، عرب‌های اهوازی و اقلیت‌های کرد» که روندی همسو با الگوهای تاریخی مجازات اعدام علیه جمعیت‌های اقلیت دارد، اظهار نگرانی کرده است. علاوه بر این، کمیته همچنین به این نتیجه رسید که افزایش شگفت‌انگیزی در اعدام‌های مرتبط با مواد مخدر وجود دارد که به طور نامتناسبی بر جامعه بلوچ تاثیر می‌گذارد. بنیاد عبدالرحمن برومند می‌تواند گزارش دهد که در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰، حداقل ۱۳۱ اعدام شناخته شده برای جرایم مواد مخدر (از مجموع ۳۱۷ مورد)، پس از آن ۲۵۴ مورد در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ (از مجموع ۵۷۹) و تاکنون ۳۸۷ مورد در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ (از مجموع ۶۹۵ مورد، از ۱۱ دی ۱۴۰۱ تا ۹ آذر ۱۴۰۲) اجرا شده است. تخمین زده می‌شود که ۵۶ درصد از تمام اعدام‌ها از ۱۱ دی ۱۴۰۱ تا ۹ آذر ۱۴۰۲ مربوط به مجرمین مواد مخدر بوده است.

گزارش بنیاد عبدالرحمن برومند و دانشگاه موناش در سال ۱۴۰۱ به نام «بدون قطعیت ثابت شده - چگونه قضات متهمان را برای جرایم مواد مخدر در جمهوری اسلامی ایران به اعدام محکوم می‌کنند»، نگاه دقیق‌تری به روند قضایی و اعمال خودسرانه مجازات اعدام در جمهوری اسلامی ایران برای پرونده‌های مرتبط با مواد مخدر ارائه می‌دهد [۱۰].

علاوه بر این، سرعت سرسام‌آور اجرای مجازات اعدام در مواقعی نگران‌کننده است. بنیاد عبدالرحمن برومند موارد متعددی را ثبت کرده که در آن مجازات اعدام با عجله و در پی اضطراب اجباری با عدم رعایت استانداردهای بین‌المللی یک محاکمه آزاد و عادلانه اجرا شده است. مجیدرضا رهنورد، ۲۳ ساله ساکن مشهد، تنها بیست و سه روز پس از دستگیری در ۲۱ آذر ۱۴۰۱ در ملاء عام اعدام شد. او در نتیجه شکنجه، مجبور به اعتراف به قتل دو تن از نیروهای بسیج شده بود. فیلم‌های ویدئویی مورد استفاده به عنوان مدرک، مستقیماً

او را با این حادثه مرتبط نکرد و به او حق دفاع در دادگاه داده نشد [۱۱].

همچنین در تاریخ ۱۳ آبان ۱۴۰۱، سید محمد حسینی، ۴۰ ساله ساکن کرج، به همراه ۱۶ نفر دیگر در ارتباط با قتل یکی از بسیجیان بازداشت شد. وی حدود دو ماه پس از دستگیری، در تاریخ ۱۷ دی ۱۴۰۱ در کرج به دار آویخته شد در حالی که هیچ مدرکی برای اثبات اتهاماتش ارائه نشده بود. نه وکیل و نه هیچ یک از اعضای خانواده‌اش از اعدام وی مطلع نبودند [۱۲].

علیرغم اینکه مجازات اعدام برای جرایم زیر ۱۸ سال در قوانین بین‌المللی به شدت ممنوع است، جمهوری اسلامی ایران همچنان به اعدام کودکان ادامه می‌دهد. پنجم اردیبهشت ۱۳۹۸، دو خویشاوند به نام‌های مهدی سهرابی‌فر [۱۳] و امین صداقت‌پور [۱۴]، در سن ۱۷ سالگی در زندان عادل آباد شیراز به اتهام تجاوز جنسی و سرقت اعدام شدند. سن این دو در زمان ارتکاب جرم انتسابی ۱۵ سال بوده است. این کودکان و خانواده‌هایشان از حکم اعدام اطلاعی نداشتند. بنا بر گزارش‌ها، آن‌ها تحت شکنجه وادار به اعتراف شده و پیش از اعدام شلاق خورده بودند، که این اقدام به طور واضح ناقض و منافی قوانین بین‌المللی و حقوق کودک است [۱۵].

این کمیته از تصویب کنوانسیون حقوق کودک جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۳ و تدابیر انجام شده برای بهبود وضعیت کودکان، از جمله تصویب قانون حمایت از کودکان و نوجوانان (۱۳۹۹) که هرگونه سوءاستفاده علیه کودکان را جرم تلقی می‌کند و معرفی قانون جدید مجازات اسلامی (۱۳۹۲) که محدودیت‌هایی را برای تحمیل تنبیهات بدنی به کودکان تعیین می‌کند، استقبال کرد، با این حال، سن مسئولیت کیفری (۹ سال قمری برای دختران و ۱۵ سال قمری برای پسران) هنوز هم اجازه می‌دهد در یک دادگاه کیفری با کودکان به مانند بزرگسالان رفتار شود. کمیته مجدداً تاکید کرد که جمهوری اسلامی ایران باید «اطمینان حاصل کند که تحت هیچ شرایطی فردی که در زمان ارتکاب جرم زیر ۱۸ سال سن داشته است مشمول مجازات اعدام نشود» [۱۶]. بر اساس گزارش‌های جمع‌آوری‌شده توسط بنیاد عبدالرحمن برومند، جمهوری اسلامی ایران حد فاصل ۱۱ دی ۱۳۹۰ تا ۹ آذر ۱۴۰۲، حداقل ۸۸ کودک-مجرم را اعدام کرده است.

مجلس شورای اسلامی ایران در نشست تخصصی «توسعه حقوق بشر در ملاحظات نهایی این کمیته
بین‌المللی حقوق بشر - CCPR» در ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۸، در محل دبیرخانه سازمان ملل متحد در
تهران برگزار شد.

مقابله با قاطعیت جمهوری اسلامی ایران

موارد نگران‌کننده‌ای از نقض حقوق بشر در ملاحظات نهایی این کمیته بیان شده است که نمایانگر بی‌توجهی آشکار و مکرر جمهوری اسلامی ایران به تعهداتی است که بر اساس میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی در زمینه حقوق بشر برعهده دارد، خصوصاً عدم وجود اطلاعات خاص درباره تلاش‌ها برای گنجاندن مفاد کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی به روال‌های قوانین داخلی نگران‌کننده است. کمیته همچنین به ناکامی حکومت، علیرغم دو دهه تعهد برای ایجاد یک نهاد ملی مستقل حقوق بشری مطابق با اصول پاریس اشاره کرده است [۱۷]. علاوه بر این، بر فقدان پیشروی در توسعه یک برنامه اجرایی در زمینه حقوق بشر نیز تاکید شده است.

این کمیته ضمن تاکید بر لزوم برگزاری دادگاه‌های عادلانه و حضور

نمایندگان قانونی در همه پرونده‌ها از جمهوری اسلامی ایران می‌خواهد که با ایجاد تعلیق مجازات اعدام، لغو این نوع مجازات را مد نظر قرار دهد و در غیر این صورت، مجازات اعدام را فقط برای «جدی‌ترین جنایات» در نظر گرفته و اطمینان حاصل کند که هیچ شخصی برای جرمی که قبل از سن ۱۸ سالگی مرتکب شده، اعدام نشود.

بنیاد عبدالرحمن برومند که بیش از دو دهه است استفاده از مجازات اعدام در جمهوری اسلامی ایران را مستند کرده، توجه عموم را به سیستم کیفری جلب می‌کند که فاقد حداقل استانداردهای عادلانه است و منجر به گرفتن جان انسان‌های بسیاری می‌شود. مجازات‌های سنگینی با هدف ارباب و جلوگیری از پرسشگری افکار عمومی درباره بحران حق زندگی در جمهوری اسلامی ایران، برای فعالان مخالف اعدام مانند نرگس محمدی و کسانی که برای شفافیت بیشتر و رعایت استانداردهای بین‌المللی در روند دادگاه‌های کیفری در جمهوری اسلامی ایران تلاش می‌کنند اعمال می‌شود.

نمایندگان جمهوری اسلامی ایران ممکن است در طول سالیان متمادی و به دفعات با جامعه جهانی تعامل داشته باشند، اما آزار و اذیت و ساکت کردن منتقدان، ممانعت از حضور ناظران مستقل و عدم انتشار مدرک و اطلاعات (مربوط به پرونده‌های قضائی)، نشان‌دهنده این است که جمهوری اسلامی ایران قصدی برای رسیدگی جدی به چرخه دهه‌ها خشونت و مصونیت قضایی مسئولان ندارد. از این رو، کمیته لازم دید بسیاری از نگرانی‌های مطرح شده و توصیه‌های صادر شده در آخرین بررسی دوره‌ای جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۰ را تکرار نماید.

بنیاد عبدالرحمن برومند از توصیه‌های جامع و اساسی کمیته حقوق بشر و بازشناسی سرپیچی‌های جدی و مداوم جمهوری اسلامی ایران از تعهداتش تحت کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی استقبال می‌کند. جامعه مدنی جمهوری اسلامی ایران و سازمان‌های بین‌المللی حقوق بشر به دفعات درباره نقض‌های سیستماتیک و گسترده، از جمله نقض‌هایی که در حد جنایات علیه بشریت است، گزارش داده‌اند [۱۸].

رسیدگی به فرهنگ مصونیت قضایی که چندین دهه است جمهوری اسلامی ایران را به ستوه آورده و بار دیگر با واکنش مرگبار حکومت به اعتراضات زن، زندگی، آزادی به نمایش گذاشته شد، نیازمند یک واکنش قوی‌تر، خلاقانه‌تر و پایدارتر بین‌المللی است. «جوامع بین‌المللی باید مقابل اراده رهبران جمهوری اسلامی ایران برای جلوگیری از تغییرات جدی ایستاده و آن‌ها را در قبال تعهدات بین‌المللی خود از طریق تمديد ماموریت کمیته حقیقت‌یاب سازمان

ملل متحد در مورد جمهوری اسلامی ایران، درخواست برای آزادی همه زندانیان سیاسی و درخواست اعمال تغییرات ساختاری برای توقف چرخه خشونت‌هایی که در چهار دهه گذشته جان ده‌ها هزار نفر را گرفته است، پاسخگو کنند.»

رویا برومند مدیر اجرایی بنیاد عبدالرحمن برومند

[۱] زهره الهیان، نماینده مجلس، که خواستار اقدام قاطع علیه معترضان صلح‌طلب شده بود. (۲۰، Impact Iran، مهر ۱۴۰۲) <https://impactiran.org/2023/10/12/recap-139th-session-of-the-e-human-rights-committee/>.

و [۲] <https://www.iranrights.org/fa/library/document/4073> و <https://www.iranrights.org/fa/library/document/4075>

[۳]

<https://www.iranrights.org/fa/library/document/1888/leading-iran-rights-activist-sentenced-to-11-years>

[۴] امضا و تصویب کنوانسیون‌های بین‌المللی فرآیندی جدی است که از طریق آن کشورها به تعهدات خود مبنی بر رعایت اصول، استانداردها و وظایف خاصی در قبال جامعه بین‌المللی رسمیت می‌بخشند. امضا به معنای قصد یک کشور برای بررسی پیوستن به کنوانسیون و مشارکت در مذاکرات و فرآیند تصویب داخلی است ولی با این حال، از نظر قانونی کشور را ملزم به رعایت مفاد کنوانسیون نمی‌کند. تنها در صورت تصویب که یک اقدام رسمی در جهت تایید تعهد یک کشور به وظایف و مسئولیت‌های مندرج در کنوانسیون است، این کنوانسیون از لحاظ قانونی برای کشور الزام‌آور می‌شود.

[۵] کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد (HRC)، ملاحظات نهایی کمیته حقوق بشر: جمهوری اسلامی ایران، ۱۲ آبان ۱۴۰۲، CCPR/C/IRN/CO/4، قابل دسترسی در:

<https://www.iranrights.org/library/document/4082> [دسترسی در

۱۸ آبان ۱۴۰۲].

کمیته حقوق بشر بدنه‌ای متشکل از ۱۸ کارشناس مستقل است که بر اجرای میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی توسط کشورهای عضو آن نظارت می‌کند. همه دولت‌های عضو اطلاعاتی را در مورد گزارش‌های دوره‌ای خود نسبت به اجرای میثاق ارائه می‌دهند که بر اساس آن کمیته حقوق بشر در ملاحظات پایانی خود پس از بررسی گزارش دولت و گزارش‌های جامعه مدنی اقدام به صدور ملاحظات و توصیه‌هایی می‌کند.

<https://www.iranrights.org/fa/library/document/2877> [۶]

[۷] رجوع کنید به «پس از یک اردیبهشت ماه خونین، جهان باید سرکوب مخالفان در جمهوری اسلامی ایران را به چالش بکشد»، بنیاد عبدالرحمن برومند، اول تیر

<https://www.iranrights.org/fa/library/document/4051>) ۱۴۰۲

[۸] <https://www.iranrights.org/fa/library/document/4084>

[۹] کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد (HRC)، ملاحظات پایانی کمیته حقوق بشر: جمهوری اسلامی ایران، ۸ آذر ۱۳۹۰، CCPR/C/IRN/CO/3

(<https://www.ohchr.org/en/documents/concluding-observations/ccprcirnco3-concluding-observations-human-rights-committee>

[دسترسی در ۱۸ آبان ۱۴۰۲]

<https://www.iranrights.org/fa/library/document/4034> [۱۰]

[۱۱]

<https://www.iranrights.org/fa/memorial/story/-8735/majid-reza-rahnavaard-pain-deh>

[۱۲]

<https://www.iranrights.org/fa/memorial/story/-8592/seyed-mohammad-hosseini>

[۱۳]

<https://www.iranrights.org/fa/memorial/story/-8382/mehdi-sohrabifar>

[۱۴]

<https://www.iranrights.org/fa/memorial/story/-8381/seyed-amin-sedaqatpur>

[۱۵]

<https://www.ohchr.org/en/news/2019/05/iran-executions-child-offenders-must-stop-say-un-experts>

[۱۶] برای مطالعه بیشتر در مورد اعدام کودکان در جمهوری اسلامی ایران، گزارش «با اینکه کودکان اما همچون بزرگسالان محاکمه و محکوم میشوند» را بخوانید: گزارشی از بنیاد عبدالرحمن برومند.

<https://www.iranrights.org/fa/library/document/3629>)

[۱۷] اصول پاریس لیستی از حداقل استانداردهایی است که نهادهای ملی حقوق بشر برای اعتبار و اقدام موثر ملزم به رعایت آن هستند.

<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/principles-relating-status-national-institutions-paris>

[[۱۸]] برای مثال به گزارش بنیاد عبدالرحمن برومند در مورد کشتار جمعی زندانیان سیاسی در سال ۱۳۶۷ مراجعه کنید.

<https://www.iranrights.org/library/document/1380/the-massacre-of-political-prisoners-in-iran-1988-report-of-an-inquiry>

, (inquiry) رجوع کنید به پاسخ دادگاه سوئد به یک مقام سابق زندان‌ها که به خاطر نقشش در یک پرونده قضایی جهانی در سال ۱۴۰۱ مجرم شناخته شده است.

(<https://www.iranrights.org/fa/newsletter/issue/126>)

تجاوز جنسی چون ابزار سرکوب معترضان در ایران

گزارش تحقیقی عفو بین‌الملل

۱۵ آذر ۱۴۰۲ - ۶ دسامبر ۲۰۲۳

سازمان حقوق بشری عفو بین‌الملل بر اساس نتایج تازه‌ترین گزارش تحقیقی خود اعلام کرده نیروهای امنیتی ایران در جریان اعتراضات

«زن، زندگی، آزادی» از تجاوز و انواع خشونت‌های جنسی «معادل شکنجه و سایر رفتارهای بیرحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز، برای ارباب و مجازات معترضان مسالمت‌جو در جریان خیزش سال ۱۴۰۱ زن، زندگی، آزادی استفاده کردند».

در گزارش این نهاد حقوق‌بشری و غیردولتی که ۱۵۵ صفحه است و روز چهارشنبه - ۶ دسامبر - منتشر شده آمده که محققان عفو بین‌الملل برای تهیه مستندات به جمع‌آوری و بررسی «روایات دردناک ۴۵ نفر از معترضان آسیب‌دیده، شامل ۲۶ مرد، ۱۲ زن و ۷ کودک» پرداخته‌اند.

در این گزارش به «تجاوز و خشونت جنسی از سوی یک مامور یا گروهی از ماموران» اشاره شده و آمده است «تا به امروز، مقامات جمهوری اسلامی، هیچ مقامی را به خاطر مصادیق تجاوز جنسی و سایر اشکال خشونت جنسی مستندسازی شده در این گزارش، تحت تعقیب قضایی یا محاکمه قرار نداده‌اند».

در بیانیه مطبوعاتی این سازمان که همزمان با انتشار این گزارش در اختیار رسانه‌ها قرار گرفته، انییس کالامار، دبیرکل عفو بین‌الملل گفته: «شهادت‌های هولناکی که جمع‌آوری کردیم به الگوی گسترده‌تری از کاربرد خشونت جنسی به‌عنوان یک سلاح کلیدی در زرادخانه سلاح‌های مقامات جمهوری اسلامی برای پایان دادن به اعتراضات و سرکوب مخالفان برای حفظ قدرت به هر قیمتی، اشاره دارد».

خانم کالامار در این بیانیه به خشونت و تجاوز جنسی به معترضان، حتی کودکی که تنها ۱۲ سال داشته، اشاره کرده و گفته است: «اکثریت قریب به اتفاق آسیب‌دیدگان به عفو بین‌الملل گفته‌اند که پس از آزادی، طرح شکایت نکرده‌اند، زیرا از آسیب بیشتر می‌ترسند و معتقدند که قوه قضائیه (ایران) نه برای جبران خسارت که ابزاری برای سرکوب است».

در گزارش عفو بین‌الملل «مرتکبان تجاوز و خشونت جنسی» مامورانی از نهادهای انتظامی و نظامی ایران شامل «سپاه پاسداران، نیروی شبه‌نظامی بسیج، وزارت اطلاعات و همچنین شاخه‌های مختلف نیروی انتظامی از جمله پلیس امنیت عمومی، پلیس آگاهی و یگان ویژه نیروی انتظامی» معرفی شده‌اند.

«آسیب‌دیدگان هم شامل زنان و کودکان دختری بودند که با جسارت

روسی‌های خود را از سر برداشته بودند و همچنین مردان و کودکان پسری که به خیابان‌ها آمدند تا خشم خود را نسبت به دهه‌ها تبعیض مبتنی بر جنسیت و ظلم و ستم ابراز کنند.»

ماموران گفتند: «شما معتاد به آلت مردان هستید»

عفو بین‌الملل می‌گوید از میان ۴۵ نفری که روایات آنها را بررسی کرده ۱۶ نفر «مورد تجاوز جنسی» قرار گرفته‌اند؛ «این‌ها شامل ۶ زن، ۷ مرد، یک کودک دختر ۱۴ ساله و دو کودک پسر ۱۶ و ۱۷ ساله هستند. به ۶ نفر از آنها (۴ زن و ۲ مرد)، ماموران مرد به صورت گروهی تجاوز کرده‌اند.»

در گزارش سازمان عفو بین‌الملل روایت یک پسر به نام فرزاد مورد توجه قرار گرفته و آمده که او «در یک (خودرو) ون متعلق به نیروهای یگان ویژه پلیس مورد تجاوز گروهی» قرار گرفته است و به عفو بین‌الملل گفته است: «ماموران لباس شخصی ما را مجبور کردند رو به دیوارهای داخلی خودرو بایستیم و به پاهایمان شوکر برقی زدند... با ضرب و شتم من را شکنجه کردند که منجر به شکستن بینی و دندان‌هایم شد... آنها شلوارم را پائین کشیدند و به من تجاوز کردند... خیلی زیاد بالا آوردم و از مقدم خونریزی داشتم.»

یکی دیگر از کسانی که در گزارش عفو بین‌الملل به روایت او اشاره شده مریم نام دارد که گفته شده «در بازداشتگاه سپاه پاسداران مورد تجاوز گروهی» قرار گرفته و ماموران به او گفته‌اند: «شما

همه معتاد آلت مرد هستید. ما هم به شما حال دادیم. مگر هفتان از آزادی همین نیست.»

روایتهای معترضان ۱۴۰۱ در تشابه با «بازداشتگاه کهریزک ۱۳۸۸»

شکایت معترضان در ایران به استفاده از تجاوز و خشونت جنسی به عنوان ابزاری برای سرکوب یا شکنجه آنها، پیشتر در جریان اعتراضات انتخاباتی خرداد ۱۳۸۸ که به «جنبش سبز» شهرت یافت هم به طور گسترده طرح شد.

در آن زمان، خشونت و شکنجه شدید ماموران امنیتی و اطلاعاتی با معترضان در «بازداشتگاه کهریزک» برای ماهها مورد بحث و انتقاد فعالان حقوق بشر و مخالفان جمهوری اسلامی قرار گرفت.

در تابستان ۱۳۸۸، یعنی پنج مرداد ماه زمانی که موج اعتراضات بعد از انتخابات ریاست جمهوری خرداد در اوج خود بود، آیتالله علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی دستور تعطیلی بازداشتگاهی «غیراستاندارد» را صادر کرد که یک روز بعد مشخص شد نام این بازداشتگاه کهریزک بوده است.

اکنون بعد از ۲۳ سال، یک بار دیگر در گزارش تحقیقی عفو بین‌الملل به روایاتی استناد شده که با آنچه معترضان در سال ۱۳۸۸ بازگو کرده بودند مشابهت‌های فراوانی دارد.

خشونت جنسی علیه معترضان در ایران دو ماه پیش و در گزارش جاوید رحمان، گزارشگر مستقل سازمان ملل متحد در امور حقوق بشری ایران، هم منعکس شده بود.

آقای رحمان در گزارش اوایل مهرماه گذشته خود نوشته بود: «تداوم خشونت علیه زنان و دختران، از جمله موارد قتل عمد، و همچنین خشونت جنسی و فیزیکی، نگران کننده است. برای گزارشگر ویژه تکان دهنده است که علیرغم درخواستهای جامعه بین‌المللی، از جمله دستور کاری که به او داده شده، مقام‌های ایرانی حداقل هفت معترض را تا ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۳ پس از محاکمه‌های خودسرانه، صحرایی و ساختگی اعدام کرده‌اند که ناقض حق محاکمه و روند عادلانه است.»

متن فوف از بی بی سی نیوز فارسی برگرفته شده است.

ایران: تشدید اعدام ها

بیانیه سندیکاهای کارگری فرانسه

ما اخبار بسیار نگران کننده ای از ایران دریافت می کنیم. رژیم دیکتاتوری در برابر خشم اجتماعی و مردمی نسبت به بحران اقتصادی، با سوء استفاده از معطوف شدن افکار عمومی جهانی به جنگ جاری در غزه، به تشدید سرکوب روی آورده است.

ما شاهد افزایش قابل توجه تعداد بازداشت‌های فعالین کارگری به بهانه‌های واهی هستیم: مقامات مسئول ایران، کارگران و بازنشستگانی را به اتهام برگزاری تظاهرات مسالمت آمیز در اعتراض به گرانی زندگی و عدم پرداخت دستمزدهای معوقه، به نحو فزاینده ای آماج سرکوب قرار می دهند.

فهرست دستگیرشدگان و زندانیان هر روز طولانی تر می شود. از میان دستگیری های اخیر می توان به ریحانه انصاری نژاد (فعال کارگری)، عثمان اسماعیلی و اسماعیل گرامی (کارگران بازنشسته و زندانیان سابق)، رضا اقدسی (کارگر اخراجی، معلول بیمار و ناشنوا) اشاره کرد.

این سرکوب شامل حال افراد دیگری هم می شود از آن جمله حامیان کارگران، دگراندیشان و کسانی که باورهای شان مخالف با اعتقادات رژیم است، وکلای دادگستری، مدافعان حقوق زنان، مدافعان حقوق بشر و غیره.

زنان اولین قربانیان این رژیم استبدادی و مردسالار هستند که

کنترل بر بدن آن ها یکی از ارکان این رژیم است. آرمیتا گراوندِ دختر دانش آموز پس از ۲۸ روز کما در روز شنبه ۶ آبان جان باخت. گشت ارشاد متروی تهران با این نوجوان ۱۶ ساله اهل کردستان به دلیل نداشتن حجاب به شدت درگیر فیزیکی شده بود.

حاکمیت در تلاش برای ایجاد رعب و وحشت در میان مردم بر میزان اعدام‌ها، به ویژه اعدام های در انظار عمومی را به شدت افزایش داده است: از ۷ اکتبر تا کنون، رژیم بیش از ۱۲۰ نفر از جمله ده ها مخالف سیاسی و فعالان جنبش‌های اجتماعی را اعدام کرده است.

از جمله این قربانیان، قاسم آبسته زندانی سیاسی کرد است که پس از ۱۴ سال حبس اعدام می شود. وی در سال ۱۳۸۷ به اتهام «تبلیغ علیه نظام» دستگیر شده بود؛ هم چنین میلاد زهره وند، دختر جوانی که در تظاهرات جنبش «زن، زندگی، آزادی» شرکت کرده بود.

همبستگی بین المللی امری اساسی است. ما کلیه سازمان ها و افراد مدافع حقوق انسانی و حقوق مزدبگیران را به اعتراض به مقامات ایرانی فرا می خوانیم.

سازمان های سندیکایی کارگری فرانسه باز هم بر همبستگی خود با قربانیان سرکوب تاکید نموده و سیاست تحمل ناپذیر سرکوب را به شدت محکوم می کنند. آن ها خواهان اجرای مفاد زیر هستند:

- لغو مجازات اعدام.

- ابطال کلیه محکومیت های ناعادلانه مغایر با حقوق و آزادی های بنیادین.

- آزادی فوری و بدون قید و شرط کلیه فعالانی که به دلیل عقاید، یا به خاطر فعالیت های اتحادیه ای و مدنی زندانی شده اند، هم چنین شهروندان خارجی از جمله سسیل کوهلر و ژاک پاریس. ما خواهان منع پیگرد همه آن ها هستیم.

- رعایت قراردادهای بین المللی از سوی رژیم ایران، به ویژه قراردادهای سازمان جهانی کار (آی ال او)، که ایران عضو آن است، از جمله قراردادهای مربوط به آزادی تشکل، تظاهرات، اعتصاب و مذاکره دسته جمعی.

کنفدراسیون دموکراتیک کار فرانسه (CFDT)

کنفدراسیون عمومی کار (CGT)

فدراسیون متحد سندیکایی (FSU)

اتحاد سندیکایی همبسته

اتحادیه ملی سندیکاهای خودگردان (UNSA)

پاریس، ۴ دسامبر ۲۰۲۳

توماج صالحی با قید وثیقه آزاد شد

خواننده سرشناس رپ اعتراضی در ایران پس از تحمل بیش از یک سال حبس با قید وثیقه از زندان آزاد شد. یه-وان ری نماینده پارلمان آلمان و کفیل سیاسی توماج صالحی گفته آزادی با قید وثیقه آزادی واقعی نیست.

توماج صالحی خواننده رپ که در جریان اعتراضات سراسری زن، زندگی، آزادی بازداشت شده بود پس از تحمل یک سال و ۲۱ روز حبس با قرار وثیقه از زندان آزاد شد.

به گفته امیر رئیسیان وکیل توماج، پرونده او پس از فرجام‌خواهی در دیوان عالی رسیدگی شده و دیوان حکم صادره را نقض و پرونده را برای رسیدگی مجدد به دادگاه انقلاب اصفهان مسترد کرده است.

همچنین دیوان عالی گفته توماج می‌تواند مشمول بخشنامه عفو عمومی شود.

این در حالی است که او با قید وثیقه آزاد شده و پرونده مختومه نشده است.

یه-وان ری، نماینده پارلمان آلمان که کفالت سیاسی توماج صالحی را بر عهده دارد، در شبکه X ضمن ابراز خوشحالی از آزادی توماج نوشت: «آزادی با قید وثیقه آزادی واقعی نیست، آزادی بدون قید و شرط نیست. تا زمانی که جمهوری اسلامی تمامی اتهامات او را رد نکند، ما مبارزه برای او را متوقف نخواهیم کرد.»

یه-وان ری همچنین نوشت: «ما فراموش نمی‌کنیم که او بیگناه دستگیر شد، ۱۰ ماه در سلول انفرادی بود، شکنجه شد و جراحاتش درمان نشد.»

این نماینده حزب سوسیال دموکرات همچنین خواهان آزادی تمامی زندانیانی سیاسی در ایران شد و نوشت: «یادمان باشد همه کسانی که آنها [رژیم ایران] زندانی کرده و کشته‌اند بیگناه هستند.»

توماج صالحی که ترانه‌های رپ او در جریان جنبش سراسری زن، زندگی، آزادی بسیار معروف شده بود، در ۸ آبان ۱۴۰۱ در روستایی در چهار محال و بختیاری دستگیر شد. او در تیرماه به اتهام «افساد فی الارض» به ۶ سال و ۳ ماه حبس، دوسال ممنوعیت خروج از کشور و دو سال محرومیت از هرگونه فعالیت، تهیه و تولید آثار موسیقی و خوانندگی محکوم شد.

یکی از نزدیکان توماج به کمپین بین‌المللی حقوق بشر گفته بود «اگر فشارهای رسانه‌ای و بین‌المللی در روزها و هفته‌های ابتدایی نبود شاید امروز توماج زنده نبود».

تابستان امسال «گلوبال موزیک اواردرز» جایزه جهانی خود به نام

“هرتیک” را به توماج صالحی اهدا کرد. این جایزه در بخش موسیقی اعتراضی و برای آهنگ “فال” به این رپر معترض زندانی در ایران تعلق گرفت.

از خبرگزاری سایت دویچه وله

19 نوامبر 2023

قاسم آبسته، زندانی عقیدتی کرد، به دار آویخته شد

منابع حقوق بشری ایران می‌گویند که روز یکشنبه ۱۴ آبان، حکم اعدام “قاسم آبسته” از زندانیان عقیدتی کرد در زندان قزلحصار کرج اجرا شد. کنشگران حقوق بشر می‌گویند که روند دادرسی پرونده این زندانی عقیدتی ناعادلانه بود.

به گزارش شبکه حقوق بشر کردستان، روز یکشنبه ۱۴ آبان “قاسم آبسته” از زندانیان عقیدتی کرد در زندان قزلحصار کرج اعدام شد.

قاسم آبهسته كه ۱۴ سال گذشته را در بازداشت و زندان سپري كرد بود، پيشتر و در روند دادرسي كه فعالان حقوق بشر آن را ناعادلانه مي دانند به همراه ۶ شهروند ديگر كرد در يك پرونده مشترك به اتهام "افساد في الارض" به اعدام محكوم شده بودند.

به گفته شبکه حقوق بشر كردستان، اين زنداني عقيدتي روز ۷ آبان براي اجرائي حكم اعدام به سلول انفرادي منتقل شده بود. خانواده اين زنداني سياسي روز يكشنبه در يك تماس تلفني از سوي مسئولين زندان از اعدام وي مطلع شده اند.

قاسم آبهسته، ۴۴ ساله، پدر ۲ فرزند و اهل مهاباد در ۱۶ آذر ۱۳۸۸ به همراه ۶ شهروند ديگر كرد اهل شهرهاي سقز و مهاباد به نامهاي داود عبداللهي، كامران شيخه، فرهاد سليمي، خسرو بشارت، انور خضري و ايوب كريمي توسط نيروهاي امنيتي بازداشت و به بازداشتگاه اداره اطلاعات اروميه منتقل شدند. اين ۷ زنداني عقيدتي به مدت حدود ۸ ماه در اين بازداشتگاه امنيتي مورد بازجويي قرار گرفتند.

با پايان دوران بازجويي در بازداشتگاه اداره اطلاعات اروميه اين ۷ زنداني عقيدتي به زندان اوين تهران منتقل و به مدت ۶ ماه در سلولهاي انفرادي بندهاي ۲۴۰، ۲۰۹ زندان اوين مورد بازجويي قرار گرفتند. اين ۷ زنداني عقيدتي با پايان دوران بازجويي در تاريخ ۲۵ فروردين ۱۳۹۱ به زندان رجايي شهر كرج منتقل شدند.

اواخر اسفند ۱۳۹۴ جلسه دادگاه اين ۷ زنداني به اتهاماتي همچون "اقدام عليه امنيت ملي، تبليغ عليه نظام، عضويت در گروههاي سلفي و افساد في الارض" در شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب تهران به رياست قاضي مقيسه برگزار شد و در ۵ خردادماه سال ۹۵ صدور حكم اعدام به آنان در زندان به صورت رسمي ابلاغ شد.

شبكه حقوق بشر كردستان مي گويد كه اين ۷ زنداني عقيدتي در مرداد سالجاري پس از تعطيلي و تخليه زندان رجايي شهر كرج به زندان قزلحصار منتقل شدند.

حكم اعدام اين زنداني عقيدتي كرد در حالي اجرائي شد كه آنتونيو گوترش، دبيركل سازمان ملل متحد در گزارشي روز سه شنبه نهم آبان (دوم نوامبر) به مجمع عمومي اين سازمان، درباره وضعيت حقوق بشر در ايران گفت كه سرعت اعدامها و صدور احكام اعدام در اين كشور از پاييز گذشته به شكل نگران كنندهاي افزايش يافته و نسبت به

مدت مشابه در سال قبل از آن ۳۰ درصد بیشتر شده است.

بر اساس این گزارش، طی هفت ماه نخست سال میلادی جاری دستکم ۴۱۹ نفر از سوی دستگاه قضایی جمهوری اسلامی اعدام شدند.

گوترش نگرانی عمیق خود را از "فقدان تحقیقات شفاف و مستقل درباره موارد گزارششده پیرامون نقض حقوق بشر، به ویژه در جریان اعتراضات سراسری ابراز کرد". او به فشارها و تهدیدهای مستمر علیه وکلا اشاره کرد که "مانع از پاسخگویی در مورد تخلفات گذشته و جاری" در جمهوری اسلامی میشود.

ایران پس از چین بالاترین آمار صدور و اجرای حکم اعدام در جهان را دارد. همچنین در رده بندی آزادی مطبوعات در سال ۲۰۲۰ که توسط گزارشگران بدون مرز انجام شده، جمهوری اسلامی از میان ۱۸۰ کشور جهان در رتبه ۱۷۳ قرار دارد

14 آبان 1402 - دوپچه وله

انتقاد از افزایش اعدامها در ایران

آنتونیو گوترش، دبیر کل سازمان ملل

احکام علیه بازیگران زن و اظهارات خامنه‌ای درباره فضای مجازی

دبیرکل سازمان ملل متحد نسبت به «سرعت نگران‌کننده» اجرای احکام اعدام در ایران، اظهارات رهبر جمهوری اسلامی درباره فضای مجازی و همچنین صدور احکام قضایی علیه بازیگران زن مخالف حجاب اجباری هشدار داد.

آنتونیو گوترش در تازه‌ترین گزارش خود به مجمع عمومی سازمان ملل متحد درباره نقض حقوق بشر در ایران نوشت که دستکم ۴۱۹ نفر در هفت ماهه اول سال جاری میلادی از سوی دستگاه قضایی جمهوری اسلامی اعدام شدند.

این رقم نسبت به رقم اعدام‌ها در مدت مشابه سال ۲۰۲۲ افزایش ۳۰ درصدی را نشان می‌دهد.

آقای گوترش همچنین اعلام کرد که هفت مرد در رابطه با یا به دلیل شرکت در اعتراضات سراسری «زن، زندگی، آزادی» که پس از جان باختن مهسا امینی به راه افتاد، اعدام شدند.

او افزود در هر هفت مورد، اطلاعات دریافتی توسط دفتر حقوق بشر سازمان ملل متحد «به طور مداوم نشان داده که روند قضایی [در مورد این هفت نفر]، الزامات رسیدگی قضایی و یک محاکمه عادلانه طبق قوانین بین‌المللی حقوق بشر را برآورده نکرده است».

دبیرکل سازمان ملل متحد تا اُکید کرد که دسترسی کافی و به موقع متهمان به وکیل انتخابی بارها رد شد و همچنین گزارش‌هایی منتشر شد مبنی بر اعترافات اجباری که ممکن است در نتیجه شکنجه به دست آمده باشد.

افزایش ۹۸ درصدی اعدام‌های مرتبط با مواد مخدر

دبیرکل سازمان ملل در ادامه اظهارات گفت که بیش از نیمی از اعدام‌شدگان در این دوره هفت ماهه، شامل ۲۳۹ نفر، به دلیل جرایم مربوط به مواد مخدر به اعدام محکوم شدند که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۹۸ درصد افزایش داشته است.

گوترش نگرانی عمیق خود را از «فقدان تحقیقات شفاف و مستقل» در زمینه موارد گزارش‌شده از نقض حقوق بشر، به ویژه در زمینه اعتراضات سراسری اخیر در ایران ابراز کرد. او گفت که هدف قرار دادن مستمر وکلا همچنین مانع از پاسخگویی در مورد تخلفات گذشته و جاری می‌شود.

دبیرکل سازمان ملل متحد به اطلاعات دریافت شده توسط نهاد حقوق بشری این سازمان اشاره کرد مبنی بر اینکه بین ۱۷ سپتامبر ۲۰۲۲ تا ۸ فوریه ۲۰۲۳، حدود ۲۰ هزار نفر به دلیل شرکت در تظاهرات دستگیر شدند.

آمار دیگر سازمان‌های حقوق بشری حاکی از بازداشت تعداد بیشتری از معترضان در جریان اعتراضات سراسری اخیر است.

در گزارش دبیرکل سازمان ملل متحد نیز آمده که جمهوری اسلامی اعلام کرده دستکم ۲۲ هزار نفر که در جریان تظاهرات بازداشت شده بودند، مورد عفو قرار گرفتند، اما راستی‌آزمایی درباره تعداد بازداشت‌شدگان دشوار است.

گوترش نسبت به اظهارات علی فدوی جانشین فرمانده کل سپاه پاسداران در مهرماه سال گذشته ابراز نگرانی کرد که گفته بود اکثر افراد دستگیرشده نوجوان و با میانگین سنی ۱۵ سال بوده‌اند. او گفت تعدادی از افرادی که مورد عفو قرار گرفتند از جمله فعالان زن، روزنامه‌نگاران و اقلیت‌ها دوباره با اتهامات جدید احضار یا دستگیر شدند.

گوترش به موارد گزارش‌شده از استفاده نامتناسب و بیش از حد از زور علیه معترضان و ضرب و شتم و خشونت جنسی پس از بازداشت آنها و همچنین آزار روانی بازداشت‌شدگان اشاره کرد.

احکام علیه بازیگران زن و اظهارات خامنه‌ای درباره

فضای مجازی

دبیرکل سازمان ملل متحد در گزارش خود نوشته که بر اساس اطلاعات دریافتی به دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل، سه بازیگر زن مشهور، آزاده صمدی، افسانه بایگان و لیلا بلوکات، که در انظار عمومی بدون حجاب اجباری ظاهر شدند، از سوی دستگاه قضایی جمهوری اسلامی محکوم شدند.

او گفت که این بازیگران زن با طیف وسیعی از احکام، از جمله حبس از ۱۰ ماه تا دو سال، شرکت در جلسات مشاوره هفتگی، انجام وظایف نظافت بیمارستان، دو سال ممنوعیت رانندگی و ارائه «گواهی سلامت روانی» پس از اتمام دوره‌های مشاوره، روبه‌رو شدند.

این گزارش دبیرکل سازمان ملل متحد که روز سه‌شنبه منتشر شد، یک دوره یکساله منتهی به ۳۱ ژوئیه را پوشش می‌دهد.

در این گزارش همچنین آمده است: «ممنوعیت مداوم بازداشت‌شدگان از مراقبت‌های پزشکی کافی، همچنان یک نگرانی جدی است».

گوترش گفت که گزارش‌ها حاکی است وضعیت سلامتی ناهید تقوی، زندانی سیاسی ۶۹ ساله آلمانی-ایرانی، که در حال گذراندن حکم هفت سال و شش ماه حبس خود در زندان اوین است، «به طور قابل توجهی وخیم شده است».

او در مورد دیگر مسائل حقوق بشری نیز گفت که مقامات ایران همچنان از امنیت ملی «برای توجیه محدود کردن حق آزادی عقیده و بیان، چه در فضای مجازی یا غیرمجازی» استفاده می‌کنند.

دبیرکل سازمان ملل متحد به سخنانی چند ماه پیش علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی، اشاره کرد که در جریان آن، خامنه‌ای از قوه قضائیه خواسته بود تا «صداهاى مخالف» در فضای مجازی را «حذف» و کنترل این فضا را تشدید کند.

در میان تعداد زیادی از توصیه‌های حقوق بشری به جمهوری اسلامی، دبیرکل سازمان ملل متحد از مقام‌های تهران خواسته که فوراً همه اعدام‌ها را متوقف کنند و اساساً مجازات اعدام را لغو کنند.

او همچنین خواستار آزادی همه افراد از جمله زنان و دختران، مدافعان حقوق بشر، وکلا و روزنامه‌نگاران، شد که «به دلیل استفاده مشروع از حقوق خود در آزادی عقیده و بیان، انجمن و تجمع مسالمت‌آمیز» به‌طور خودسرانه در ایران بازداشت می‌شوند.

گوترش از حکومت ایران خواست که حق تجمع مسالمت‌آمیز را تضمین و تلاش کند که امنیت اعتراضات مطابق با معیارها و استانداردهای

بین‌المللی حقوق بشر باشد و به حقوق مربوط به روند عادلانه
محاكمه‌های قضایی احترام بگذارد.

پنجشنبه ۱۱ آبان ۱۴۰۲ - ۰۲ نوامبر ۲۰۲۳

گزارش از رادیو فردا و برگرفته از سایت عصر نو